

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) L(44)

Štev. (Nº) 29

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

1º de agosto - 1. avgusta 1991

KAKO SMO POMAGALI SLOVENIJI

Pregled opravljenega dela med argentinsko javnostjo med 25. junijem in 19. julijem 1991

Manifestacija na trgu San Martín in povorka po promenadni Floridi do buenosaireske katedrale ni bila edina priložnost, s katero smo hoteli zbuditi v argentinski javnosti zanimanje za problematiko v Sloveniji, nje osamosvojitve in kasnejšo invazijo.

Še na isti večer praznovanja slovenske osamosvojitve, 26. junija, se je zbral upravni odbor Zedinjene Slovenije in razširjeni Medorganizacijski svet, kjer se je natančno zarisala organizacija manifestacije. A sklepi na tem večeru so služili tudi za podlago naslednji fazi obveščanja argentinske javnosti, ko je jugoslovanska armada napadla Republiko Slovenijo. Poglejmo, kaj je bilo v teh petindvajsetih dneh storjenega:

I) Časnikarska poročila

25. 6. Obvestili o neodvisnosti Slovenije. Vabili na proslavo in mašo dne 30. 6. Informirali:
Agencije: TELAM, REUTER, DYN.
Časopise: La Nación, La Prensa, Clarín, Cronista Comercial, Argentinisches Tageblatt.
Radia: Splendid, La Red, El Mundo, Argentina, América, Continental, Mitre, Rivadavia.
28. 6. Obsodili napad jugoslovanske vojske na Slovenijo.
29. 6. „Solicitada“ v časopisih La Nación in Clarín. Obsodili napad na Slovenijo, vabili na proslavo dne 30. 6.
30. 6. Poročali o proslavi.
16. 7. V mestu Bariloče, pozdrav in zahvala ob zaključku uradnega obiska predstavnika slovenske skupnosti.

II) Radio

Od 27. 6. do 4. 7. 1991 so bila direktna poročila iz Slovenije v Buenos Aires:
- Radio San Isidro Labrador (Walter Borian).
- Radio Splendid (Lic. Ariel Gavilán - María I. Moreno del Campo).
- Radio La Red (Carlos Varela - Luis Torres).
- Radio El Mundo (Nelson Castro - Rolando Hanglin - Cristina Sgut - Marcelo Longobardi - Julio Lagos).
- Radio Argentina - (Bernardo Neustadt - Clara Mariño).
- Radio América (Daniel Hadad - Mauricio Baratucci).
- Radio Continental (Mario Mactas)
- Radio Mitre - (Magdalena Ruiz Guiñazú - Marcelo Longobardi - Félix Taylor).
- Radio Rivadavia (Héctor Larrea - Llamas de Madariaga).
- Radio FM 100 (Norberto Méndiz).
- Radio Municipal (Mario Giorgi).
- Radio Colonia (Oscar Otranto).
- Radio Cultura (Daniel Garabal).
- Noticias Argentinas (Guillermo Lombardi - Víctor Hugo Morales).
29. 6. - FM 106,7, Villa Adelina: Oddaja Ucranija y su gente.
- Slovenski kotichek.
1. 7. Radio San Justo.
2. 7. Radio Municipal.
6. 7. Radio Splendid. Programa de Carlos Acuña Ramos Mejía.
- Slovenski kotichek.
17. 7. - FM Del Buen Ayre, Bella Vista.

III) TV

28. 6. - Canal 13. Demonstracija pred jugoslovansko ambasado, intervju.
30. 6. - Canal de los Inmigrantes, Boulogne. Ucranija y su Gente. Fedor

Vitovsky. Nastopila plesna skupina iz Morona. Reportaže.

2. 7. - ATV (Canal 2). Noticiero. M. Baratucci.
- CV. Noticiero. Marcelo López.
3. 7. - Teleimagen Canal 4, Luján, Entre líneas. Leopoldo García Pena.
5. 7. - ATV (Canal 2). Sofovich.
8. 7. - ATC. Sin concesiones. Patricio Kelly.
- VCC. Lic. Juan Carlos de Pablo.

IV) Tisk

26. 6. - La Nación. María Masquelet - Mario Pérez Colman. Članek izšel 29. 6.
- La Prensa. Susana Castineiras - Guillermo Arizu. Članek izšel 29. 6.
27. 6. - Argentinisches Tageblatt. Eliana Welbers. Članek izšel 29. 6.
28. 6. - La Prensa. Hadyan. Uvodnik 13. 7.
30. 6. - Kosilo s časnikarji. Binayan Carmona (La Nación), Hadyan (La Prensa).
3. 7. - Cronista Comercial. Alejandro Gallo. Članek izšel 4. 7.
10. 7. Ambito Financiero. Angel Coragio. Pisma ministra Capudra in izjave Zedinjene Slovenije so dobili:
- Augusto Pérez Esquivel (Nobelov nagajenec za mir).
- Madres de Plaza de Mayo.
- CAYC. (Centro de Arte y Comunicación).
- Centro Cultural Recoleta (M. Briante)
- Subsecretaría de Cultura de la Municipalidad de Bs. As. (Diana Sajef).
- Sociedad Argentina de Artistas Plásticos.
- Sociedad Argentina de Escritores.
- Subsecretaría de Cultura de la Nación (José María Castineira de Dios).
- Instituto Nacional de Antropología (Silvina García).
- Ernesto Sábato.

VII) Prireditve

28. 6. - Protestna manifestacija pred jugoslovansko ambasado.
30. 6. - Prireditve pred spomenikom Generala San Martina in sveta maša v stolnici. 3000 navzočih.

VIII) Razno

22. 6. - Predavanje v Centro Cultural Croata o Sloveniji.
29. 6. - Razdelitev 3000 brošur o neodvisni Sloveniji v centru Buenos Airesa. Sodelovala SFZ in SDO.
6. 7. Manifestacija mendoških Slovencev na križišču ulic Sarmiento in San Martín. Množična udeležba z narodnimi nošami. Razni posegi na dveh TV kanalih in dveh radijskih postajah. Poročila s fotografijami v lokalnih časopisih.
10. 7. - Razdelitev 10.000 brošur o neodvisni Sloveniji pred Kongresno palačo. Sodelovanje narodnih noš, SFZ in SDO.
12.-13.-14. 7. Bariloče. Fiesta de las Colectividades (Praznik narodnosti). Sodelovala Folklorna skupina iz San Justa, Buenos Aires, Slovenski instrumentalni ansambel, Buenos Aires. Foklorne nastope in reportaže so prenašali radio in TV.
15. 7. Predavaje na sedežu UCeDe v General Sarmiento.

K temu je treba pripomniti še dve stvari:

1) Tudi državne oblasti so bile obveščene o položaju v Sloveniji, tako v vladni palači, kot na zunanjem ministrstvu in v parlamentu. Tu je na slovensko pobudo več poslancev in senatorjev postavilo predloge o obsodbi napada na Slovenijo in pozvalo vlado, da prizna Republiko Slovenijo kot sebi enako.

VOJSKA SE UMIKA

Od 27. julija dalje so odprta slovenska letališča na Brniku, Mariboru in Portorožu. Sicer so bila že dalj časa zmožna delovanja, a zvezno poveljstvo jih ni pustilo odpreti, tako da je kot represalijo slovenska vlada odklopila elektriko raznim vojašnicam. O tem so se sedaj dogovorili in prvo letalo je poneslo dr. Drnovška iz Brnika v Beograd na pogajanja.

Tudi jedrska elektrarnav Krškem je spet pričela delovati. To centralo so v dnevih vojske izklopili za vsak slučaj, čeprav je načrtovana, da prenese tudi atomske eksplozije. Ko so se v bližini pričele borbe (pri Brežicah, Trebnjem in pri Novem mestu), je bilo le bolj varno elektrarno zapreti, posebno ker so nekateri v Jugoslaviji grozili z njenim uničenjem — a to je tudi pripomoglo, da se je Evropa zbalala novega Černobila in zahtevala premirje.

Slovenska policija prevzema mesta, ki jih zapušča jugoslovanska vojska, ko se umika iz Slovenije. Najprej so se izpraznile nekatere vojašnice ob italijanski meji (Sežana) pa tudi iz „zelenega pasu“ ob meji. Po dogovoru bo na meji zavlada evropski standard, to pa pomeni, da v normalnem času mejo in pasu ob njej ne straži vojska, ampak policija.

Prva skupina slovenskih vojakov se je že vrnila iz jugoslovanske vojske. V naslednjih dnevih bodo odpustili še nove

skupine, dokler ne bo zadnja odšla okoli 15. avgusta. Ostali bodo v JLA samo tisti vojaki, ki bodo sami prosili, da lahko ostanejo v vojski.

Slovenski pomočnik ministra za obrambo Miran Bogataj ter 5. armadni zbor JLA, ki mu poveljuje general Andi Rašeta ter v prisotnosti evropskih opazovalcev sta se poleg vračanja slovenskih vojakov domenila še naslednje:

TO in JLA bodo povrnili druga drugi zaseženo lastnino, to je orožje vzeto pred meseci TO, kakor tudi v zadnji vojni zaplenjeno orožje JLA; domenili so se tudi, kako odpelje JLA svojo opremo iz vojašnic v Sloveniji.

Slovenska skupščina pa še zahteva pri delitvi premoženja JLA tak delež, kot ji ga je zagotavljal vojaški državni proračun, to je med 24 do 31%. Tudi zahteva skupščina, da vojska ustavi vse kazenske postopke proti vojakom, ki so zapustili enote JLA na poziv slovenske vlade.

JLA je še objavila, da je kakih 80% aktivnih jugoslovanskih oficirjev ter njihovih družin sklenilo umakniti iz Slovenije. Pač pa so Slovenci pristali, da ostane v Sloveniji še vedno vojaški medicinski oddelek, saj bo imel dela s preostalimi vojnimi upokojenci in njihovimi družinami. Enako tudi oddelek, ki bo imel na skrbi zračni prostor, saj je zanj bo brionskih dogovorih odgovorna jugoslovanska vlada, dokler ni Slovenija meddržavno priznana.

V Sloveniji se nazorsko opredeljujejo

V zadnjih trenjih med Slovenijo in Jugoslavijo se vedno bolj kažejo različne nazorske in politične opredelitve. V slovenskem „vojnem kabinetu“ se kažeta dve opciji v trimesečnem moratoriju glede naslonitve na ostanke Jugoslavije.

V slovenskem parlamentu in vladi nekateri niso navdušeni nad ratifikacijo Brionske deklaracije ter tamkajšnjem delovanjem Kučana.

France Bučar, predsednik slovenskega parlamenta je mnenja, „da Slovenija ni pripravljena sodelovati v kakršnikoli dejavnosti, ki bi vodila k vzpostavljanju dosedanje Jugoslavije,“ čeprav ob pomoči ES. Slovenija zahteva popolno samostojnost, o raznih povezavah pa se bo dogovarjala pozneje.

Duga linija, ki je — kakor se kaže — zmagala pri nedavni Brionski deklaraciji

2) Zelo zelo veliko pa je bilo storjenega na privaten način, ko so rojaki s svojim osebnimi posegi seznanjali svoje znance, sosede in sodelavce s slovenskimi dogodki. Tudi to je zelo pomembno delo, in ga je toliko, da bi ga ne mogli zabeležiti na tem prostoru. Omenimo le, da so bile brošure, ki jih je pripravila Zedinjena Slovenija, zlata vredne in so zelo prav prišle tako na organiziranih kot privatnih akcijah. Na vsak način je to prvič, da imamo Slovenci v Argentini toliko možnosti, da skupno nastopimo v javnosti. In reči je treba, da nismo izgubili prilike, ampak jo pošteno izrabili!

pa je za vsaj delno ali začasno naslonitev na Jugoslavijo in jo sestavljajo predsednik Kučan, nekateri člani predsedstva ter zunanji minister Rupel, ki se čedalje bolj približuje Kučanu, kljub temu, da se v njegovi stranki (SDZ) mnenja bolj in bolj delijo.

Vse kaže, da bodo po umiritvi položaja v Sloveniji nastale nove povezave, dosedaj skoraj nemogoče.

Nova slovenska vlada?

V Sloveniji je 28.7. Delo prineslo novico, da nekateri člani Demosa predlagajo popolno spremembo vlade in drugih državnih organov. Predlagatelji so tudi ponudili imena novih vladnih ministrov, ki pa še niso prodrli v javnost, so pa vsi iz Demosove koalicije. Vodstvo Demosa je bilo presenečeno, tako da so stranke debato o prenovi vlade prenesle na pozneje.

V torek, 30. julija, pa se je zvedelo, da je obrambni minister Janez Janša baje predlagal notranjega ministra Igorja Bavčarja za novega predsednika vlade namesto Lojzeta Peterleta. Tako Janša kot Bavčar sta člana SDZ. DEMOS še razpravlja o predlogu.

Nov napad na Drobniča

Že pred mesecem se je pričel v Sloveniji hud napad na državnega tožilca dr. Franceta Drobniča, ki da ne sme opravljati svoje službe, ker je bil nekoč domobranec. Ko je privršla vojska, so ti glasovi utihnili, sedaj pa, ko se je Slovenija pomirila, so spet planili na dan. In sicer v javni deklaraciji Drobniču očitajo, da je član društva bivših domobrancev Nova zaveza in da je napisal v njihov list uvodne besede z analizo revolucije in protirevolucije. Pravijo, da napačno gleda na vlogo NOB in zato ne more biti državni tožilec.

To ni nič novega za borce in bivše

komuniste kot so podpisniki Milan Kučan, Zlobec, Stanovnik itd. A veliko začudenje je vzbudilo dejstvo, da so to peticijo podpisali tudi člani Demosa in sicer Slovenske demokratične zveze zunanji minister dr. Dimitrij Rupel in Tone Peršak, pa tudi zeleni dr. Dušan Plut, član predsedstva, in dr. Šešerko, podpredsednik vlade.

Posebno v SDZ je nastopil velik odpor proti dr. Ruplu, ki se vsak dan bolj približuje Kučanu in njegovim idejam, baza njegove stranke pa je odločno proti vsaki povezavi s komunisti.

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Sredi nevihte je zavladala tišina. Oddih, premirje, odmor. Kot sladko spanje po bitki. To je za vlado predstavljala prepričljiva zmaga, ki jo je v notranjih volitvah stranke izvojeval podpredsednik Duhalde za guvernesko kandidaturu province Buenos Aires. Njegov nasprotnik, sanmartinski župan Carlos Brown, ni prejel niti dela manjšine — dosegel je manj kot 20%. Duhalde z nad 80% je pobral vsa voljena mesta.

RAT ALI PAKT?

A za vlado je ta zmaga res samo oddih. Pravi boj s tem šele pričinja. Zmagala je le Menemova linija znotraj stranke, in to še v povezavi „contra natura“ s caferisti. Dokazano je s to zmago le, da znotraj stranke ni opozicije proti tem kemičnim poizkusom kako zediniti strogo liberalno gospodarsko politiko predsednika Menema ter s sredinsko pozicijo podpredsednika in bolj socialnim prizvokom (in demagoškim nastopom) sedanjega buenosaireskega guvernerja.

Obenem je jasno, da tudi volitve niso dokončno napravile konec notranjemu trenju. Tukajšnji sistem strank je tak, da se tudi po notranjih volitvah lahko dogodijo čudne stvari. Nobena kandidatura ni dokončna, niti za poslanska mesta, niti za svétniška, celo za guvernerja in podguvernerja. Zato se je takoj naslednji dan po zmagi pričela za Duhaldeja nova etapa novih pogajanj. Preveč peronističnih odcepcev namreč še vedno deluje zunaj strankine strukture. Te je treba pritegniti, če hoče bojevati uspešen boj proti rastoči priljubljenosti radikalnega kandidata, starega Puglieseja.

Ponovno poudarimo: izgleda, da se vse delo vlade, kar se tiče volitev in uspeha, osredotoči v provinci Buenos Aires; kot da bi se v njej strnila vsa država. Zakaj? Po eni strani zaradi ugleda: poraz v tej največji argentinski „državi“ bi pomenil rano na srcu celotne vladne politike. Po drugi stani zaradi velike količine poslancev, ki jih bo provinca poslala v narodni kongres in ki so odločilne važnosti za potrditev zakonov, prepotrebni za nadaljevanje in uspeh iste vladne politike. Torej: vlada niti zdalek ne računa na kak politični sporazum z radikali ali kako močnejšo formacijo po volitvah, marveč še vedno vse kocke stavi na volilno srečo. In ker so mnoge province že odločene (vlada se je vdala porazu, ali pa je v svesti zmage), se vse osredotoči v pogled na prestol v mestu La Plata, prestolnici prve in največje province.

IN SEDAJ?

Duhalde, že kot zmagovalec, snubi na levo in desno. Najprej nudi roko poraženim, da prepereči uskoštvo v lastni stranki. Še vedno snubi Ubaldinija, ki je kandidat za guvernerja, a vedno pripravljen na sporazum. Ne ve, kaj bi naredil s „skupino osmih“, ki je svoje šotore postavila na levi. In celo upa na podporo ortodoksnega sindikalizma, čeprav je Lorenzo Miguel ta teden obiskal Menema in odšel iz Olivosa praznih rok in hude volje.

A podpredsednik in sedaj kandidat za

guvernerja nima mnogo časa. Tudi ne preveč izbire. Nenehno iskanje povezav kaže le na njegovo slabost, in to pri volilcih negativno vpliva. Pohiteti mora z graditvijo dokočne in zaupljive elite, s katero se mora čim prej pognati v volilni boj. Ta bo težak; ne toliko zaradi oseb, ki nastopajo, marveč zaradi položajev, ki jih zastopajo. Duhalde se ne more rešiti bremena vladnih težav in socialne cene vladne politike. Ne more kritizirati vlade, katere član je, a mora pred volilci pokazati, da je njegov socialni čut večji kot pa Menemov.

Teža leži tudi na strani podpore sindikatov. Kot smo omenili, se je Lorenzo Miguel oglasil pri Menemu, da bi dosegel od njega kompromis za spremembo zakonskega osnutka o novi delavski zakonodaji. To je velika skrb sindikalistov, ki vidijo kako se jim krči oblast, kako se jim manjšajo sindikati, vsled krize in vsled vladnih ukrepov. Bo Duhalde lahko ponudil kaj takega, kar bi bilo vredno, da se sindikalizem pripne novemu peronističnemu vozu? Tisti, ki so še pred dvema letoma združeno peli peronistično himno, so danes že člani različnih zborov. In med njimi ni več sozvočja. To pa spodkopuje možnost uspeha stranke v ključni provinci.

KAM SINDIKATI?

Nič manj odločilno pa vplivajo na položaj in na izid volitev razni delavski konflikti, razširjeni po vsej državi. Te je zaznati od kovinskega sindikata pa do učiteljskih gremijev. Kočljiva točka ob tem pa je, da nazadovanje peronizma, ali vsaj soglasja s sedanjo peronistično vlado, ne pomeni narast radikalov ali kake sredinske formacije, marveč nenehno pretakanje delavskih sil na levo, najsibo v zmerno formacijo levičarskega trockizma.

Zanimivo bi bilo sociološko in psihološko to preučiti. Zakaj v Argentini ni mogoče ustvariti neodvisnega sindikalizma, najsibo sredinske usmeritve, morda krščanskega znamenja. Svoj čas so opazovalci trdili, zlasti v primerjavi s sindikalizmom po sosednjih državah, da je peronizem preprečil, da bi argentinski sindikati padli v marksistične roke. Danes vidmo, da vzporedno, ko peronizem izgublja vpliv, zaradi ideološke spremembe v vladi in okostenelosti vodstva na vrhovih, narašča vpliv marksizma ali filomarksizma v gremijih. Ni nobene močne krščanske formacije, niti ni močnih sindikalnih formacij zmernega socializma ali demoprogresizma. Tudi ne sindikatov, ki bi odgovarjali sredinskim pozicijam provincijskih strank.

Odgovor je treba iskati v teh strankah in vodilnih ideoloških krogih, ki niso pokazali čuta, niti potrebe, po sorodnih organizacijah med delavstvom. Zanimivo luč meče na to tudi polemika, ki je nastala, pa takoj potihnila — že pred leti — med sedaj že umrlim sanhuškim škofom Bufanom in škofom iz Quilmesa (Novakom), glede tega, če ima Cerkev delavsko pastoralo ali sindikalno pastoralo. Ali je dovolj gladka povezava s sindikati ali globoka povezava z delavstvom. A to je predmet globokih študij. Danes lahko le ugotovljamo, kako vse to močno odmeva, kadar gre za prerokovanje glede izida bodočih volitev.

Učinkovita bojna taktika TO

Poraz nekdanje JLA bo brez dvoma močno odmeval tudi med tujimi vojaškimi teoretiki. — Pogovor z glavnim strategom teritorialne obrambe Janezom Janšo

Ves svet se v teh dneh čudi, kako je mogoče, da se je slovenska teritorialna obramba, neprofesionalna oborožena sila, tako uspešno uprla veliko močnejši, bolje oboroženi in bolj izurjeni jugoslovanski armadi. Eden od hrvaških upokojenih generalov je v izjavi na televiziji celo dejal, da bo ta poraz nekdanje JLA vsekakor močno odmeval tudi med tujimi vojaškimi teoretiki in da bo ta učinkovit odpor slovenske TO hvaležna tema za mnoge strokovne analize.

Slovenski obrambni minister Janez Janša je na pogovorih s predsednikom hrvaških prenoviteljev Ivo Rečanom (ta je bil tudi edini šef kakšne hrvaške stranke, ki je v teh napetih dneh obiskal Slovenijo) dejal, da je bilo vse to doseženo v bistvu v manj kot letu dni. V času, ko je pristojnosti nad teritorialno obrambo prevzela Republika Slovenija, so šli vsi teritorialci skozi dodatno usposabljanje, ki je trajalo tja do sedem dni. V TO so angažirali več mlajših ljudi. Mlajši letniki so bili prej v glavnem rezervisti enot JA, vojska pa je teritorialni obrambi prepuščala starejše obveznike. Zdaj je položaj drugačen. Res pa je, je dodal Janša, da je bil koncept teritorialne obrambe že prej dejansko razvit v Sloveniji. Povsod drugod po Jugoslaviji so v TO zgolj prenašali armadne vzorce.

V tem času so teritorialno obrambo v Sloveniji tudi povsem depolitizirali. Častnikom je z zakonom prepovedano članstvo v strankah. Janša sam priznava, da je taka rešitev morebiti res omeje-

valna, vendar je tudi najbolj racionalna. Tako po njegovem ne more nihče trditi, da je TO rdeča, bela ali zelena. „Smo preprosto obrtambna sila Slovenije,“ pravi Janez Janša.

In kakšno taktiko je ubrala teritorialna obramba v tej agresiji? Nespartmetno bi bilo frontalno napadati tanke, zato so počakali, da so se kolone zvezne vojske razvlekale, potem pa so jih blokirali. Zapirali so prostor pred njimi in ponekod tudi za njimi, pravi Janša. Zaradi take taktike je bilo žrtev v enotah TO in milice relativno malo. Žal je bilo veliko več žrtev med civilisti, smrt pa je kosila tudi med tujci.

Janez Janša je povedal, da je v teh operacijah sodelovalo blizu 19.000 pripadnikov zvezne vojske, ki so bili že prej stacionirani v Sloveniji in na Hrvaškem, kakšnih 2.000 mož pa so v Slovenijo pripeljali s prvega in 3. vojaškega območja. Ti so potem terorizirali starešine in vojske v enotah in vojašnicah, ki niso hoteli sodelovati v teh uničevalnih pohodih. Zato je bilo veliko žrtev tudi v spopadih znotraj enot zvezne vojske. Janez Janša pravi, da je do medsebojnih obračunov prišlo v Cerkljah na Dolenjskem, na Vrhniki, v Novem mestu, na Ljubljanskem vrhu, v Mariboru in bržkone še kje drugje. Po njegovih besedah so se takšni agresiji po svoje uprli tudi nekateri vojaški piloti, ki so bombe in rakete metali tudi na lastne enote...

Branko Soban
Delo, 6. julija

BOMO ZADNJI?

Komunizma je konec; hitro je obledel spomin tudi na njegove prvake in diktatorje. V Sovjetski zvezi, prvi komunistični državi, se hitro otrsajo — vsaj v Rusiji in nekaterih drugih republikah — tudi imen bivših nasilnikov, ki so jih pod pritiskom dali raznim mestom. Sedaj, ko se kaže svoboda demokracije, so hitro pomedli z njimi. Tako je vrsta mest dobila nazaj svoja častitljiva imena, stara nekaj stoletij. Kot najbolj zanimivo navedimo nedavni plebiscit v Leningradu, kjer so s precejšnjo večino ljudje odločili, da dobi mesto spet staro ime Petrograd ali še starejše Sankt Petersburg.

Druge take spremembe so še:

Andropov — Rubinsk
Brežnjev — Naberežnječelnik

Gorki — Nižni Novograd
Gotwald — Zmiev
Kalinin — Tver
Leninabad — Khodjent
Vorošilovgrad — Lugansk
Sverdlovsk — Jakaterin-burg (grad)
Leningrad — Sankt Petersburg

Kaj pa Slovenci? Edino Titovo Velenje je nehalo biti Titovo, imamo pa še Kidričevo (bivše Strnišče); pred kratkim smo dobili dopis iz ljubljanske univerze, ki je pred pol leta uradno opustila svoj pridevek Kardeljeva, a je na vseh pismih še sedaj to ime, in tudi na pečatih in štampiljkah. Druga imena raznih „herojev“, brigad in komunističnih veljakov na cestah morajo počakati na državne spremembe, a Titova cesta še vedno kraljuje sredi Ljubljane, kakor tudi neokusni orjaški Kidričev in Kardeljev spomenik, itd.

Končno bomo v čaščenju komunistov Slovenci zadnji in nas bo Rusija prehitela?

Govor prof. Tineta Vivoda pri Svetovnem slovenskem kongresu

KONCEPT KONGRESA

Čeprav so se priprave za ustanovitev Svetovnega slovenskega kongresa vodila brez široke javne razprave, smo Slovenci v Argentini iz obeh emigracij sprejeli temeljno zamisel in ponudili pripravljenost za sodelovanje. Po naši sodbi naj bi kongres ne bil organizacijska skupnost, temveč naj bo prej skupni forum za oblikovanje vrhovne orientacije in za neformalno koordinacijo vseslovenske akcije. Pobudnost za to pa naj izhaja iz obstoječe življenjske strukturne baze v zamejskih in zdomskih oziroma izseljenjskih osrednjih. V Sloveniji bo morala po propadu centralno vodenega kolektivističnega sistema organska struktura šele zrasti.

Menimo, da ne bi bilo po resnični zamisli kongresa, če bi premočna skupina v republiki Sloveniji povzemala aktivnosti s področij javnih oblasti in organov, tako da bi nesmotrno posegala na že zasedena področja, zunaj geografskega območja pa preglasila s svojo dinamičnostjo in finančno močjo.

Ker gre za tako pomembno pobudo, kot je ta edinstveni slovenski forum, mislimo, da je zanjo treba kar najširšega konsenza v vseh vidikih; in ne štejemo za nujno, da se temeljne listine dokončno sprejmejo že na tem zasedanju. Tudi brez tega bo ta shod manifestacija skupne slovenske volje in bo vodstvena skupina, ki bo po njem pooblaščen, imela močnejšo legitimacijo kot sedanji iniciativni odbor.

PREGLED DELOVANJA OBEH EMIGRACIJ

(Prof. Tine Vivod je podal podroben pregled dela predvojnega in povojnega politične emigracije ter njihovih organizacij. Zaradi pomanjkaja prostora ta odstavek izpuščamo. Odstavek se končuje:)

Prvi pionirji politične emigracije, ki so prišli z visoko slovensko kulturo in delom, so ostareli ali pomrli. Na njihovo mesto pa stopajo mlajši, že v Argentini rojeni.

Predvsem šole nam dajejo upanje, da bo slovenska skupina v Argentini še dolgo živela, posebno sedaj, ko je vzpostavljena vez med Slovenijo in nami.

Povojna emigracija ima že svojo strukturo, predvojni pa je treba, da postavi svoje centralno predstavništvo. Obe skupini bosta potem sami našli možnosti za koordinacijo skupnega dela in nastopanja. Vsako drugačno poseganje v naše razmere bi vnašalo v naše življenje tuje elemente, ki ne bi pomagali naši aktivnosti.

ODPOR PROTI REVOLUCIJI NA SLOVENSKEM

Tradicionalna duhovna in politična gibanja na Slovenskem so doživljala vojaško okupacijo v drugi svetovni vojni kot sovražno dejanje in katastrofo. Širila so zaupanje v zahodne demokratične sile.

Odvračale so se od morebitnega zblíževanja z okupatorji, obenem pa tudi od nesmiselnega izvajanja represalij.

V ilegali so se organizirale narodne sile za trenutek, ko bi bilo treba uporabiti lastne moči.

Komunistična stranka je poklicala v boj za narodno osvoboditev mimo ilegalne begunske vlade. S terorističnimi dejanji pa je pred večinskim delom ljudstva izgubila vsako sled legitimnosti.

Vaške straže in domobranstvo je imel večji del slovenskega ljudstva za odpornika proti boljševiški revoluciji.

Domače varnostne sile so bile upravičene po naravnopravnih načelih in tudi po mednarodnem vojnem pravu.

Vaške straže in domobranstvo nista imela nič skupnega z okupatorjevimi vojnimi cilji, zato jim ni dopustno očitati kolaboracionizem.

Te vrste sodelovanja z okupatorjem se ne sme ocenjevati niti ne za objektivno narodno izdajstvo. Neupoštevana je ta označitev tudi zato, ker ni mogoče, da bi večinski del naroda izdajal samega sebe.

Patriotični del naroda je sprejel boj za preprečevanje boljševiške revolucije in nastop totalitarnega sistema. Zato se vaške straže in domobranstvo lahko imenujeta protirevolucijske, nacionalne ali patriotične sile. Drugačna pojmovanja so krivična.

Zato gre vsem žrtvam, ki so v boju darovale svoje življenje ali bile po koncu sovražnosti v tisočih pomorjene, priznanje braniteljev naravnega reda in narodnih vrednot.

SLOVENSKO POLITIČNO ZDOMSTVO

Uradna domovina je po l. 1945 nad razseljenimi ljudmi oglasila politično smrt.

Danes je to zdomstvo prisotno v središču slovenstva na vseslovenskem zborovanju. Slovenija mu je vedno bila duhovna domovina. Ta del slovenskega ljudstva v absolutnem merilu ni številni, po moralni ocenitvi pa mu je treba priznati pomembnost. Samo zdomci v tujini so mogli zase odločati, kaj jim bo v srečo in spominjati, kaj je v nesrečo domovini. Z zbiranjem pričevanj in materiala za zgodovinske vire pa so dovolj prispevali k pravičnejšemu ocenjevanju preteklega dobe.

Zdomstvo si je potem privzelo vlogo edino možne politične opozicije režimu v domovini. Zato so se v tujini poživila politična gibanja po tradiciji nekdanjih strank. Dejavnost Slovenskega narodnega odbora in strank ni mogla imeti znatne politične moči. Priznati pa jim je moralni pomen za ohranjanje slovenske zavesti. Bili so opora tudi tistim v domovini, ki jim je bilo dano, da so bili s to dejavnostjo sploh seznanjeni.

Politično zdomstvo je bilo izredno razgibano na izobraževalnem in kulturnem področju. Na nekaterih geografskih področjih je bila dejavnost tako obsežna, da je ustvarjala sliko skoraj popolne družbe in je z uveljavljanjem principov svobode in vzajemnosti oblikovala vzorec za prihodnjo veliko narodno državo.

Tako so bile te zdomske skupnosti svojim pripadnikom vreden nadomestek domovine.

Če se bodo ideje demokratičnega sožitja po krščanskem družbenem etosu doma uveljavljale, bodo zdomci političnega izvora spet imeli dom, s katerim bodo še tesneje živeli, čeprav imajo bivališče daleč v tujini.

STATUS SLOVENCEV V SVETU

Z državno osamosvojitvijo je pojem slovenstva dobil širši obseg in vstopil v novo kategorijo. Končno smo iz naroda postali nacija. Slovenstvo je ob davni duhovni vsebini zdaj tudi pravni pojem in svetovno politično dejstvo.

Odpiranje meja in tehnični univerzalizem bosta prispevala k tolerantnosti na obeh straneh meja. Zaupati je zdaj mogoče, da bo tako naglo premineval manjvrednostni občutek pred večinskim in matičnim osredjem.

Nova situacija Slovenije je tudi zdomcem in izseljencem dala nov družbeni status. Predvsem je treba, da jih domovina uradno sprejme s priznanjem državljanstva. Reševati bo treba položaj potomcev in tistih, ki so se odkrekli prejšnjemu državljanstvu. Zato bodo potrebni sporazumi s tistimi državami, ki so sprejemale ali sprejemajo slovenske vseljence v večjem številu.

Namen vsega tega je tudi, da bi mogli biti v tujini udeleženi pri državnozbornih

in predsedniških volitvah in splošnih ljudskih glasovanjih na sedežih njihovih konzularnih predstavništev.

Težnji po določeni samolastnosti bi bilo precej zadovoljeno, če bi slovenske skupine po svetu izmed sebe predlagale predstavnike za posvetovalne organe pri zunanjih konzulatih ali pri resornem ministrstvu slovenske vlade.

Gre tudi za družbene pojave kot so množične organizacije, udruženja s specialnimi nalogami, duhovna središča, akcijski odbori idejnih in političnih gibanj in krovne ustrove, ki predstavljajo zdomstvo na regionalni osnovi. Zato imajo notranjo legitimnost. Kot institucije naj bodo načelno priznane, ob priložnostnih pa naj bo to potrjeno z dvostranskimi sporazumi.

Slovensko izseljenstvo katerega koli izvora razume in upošteva omejitve, ki utesnjujejo slovensko državno oblast in sploh življenje domovine. Zato se ne ustavlja pri terjanju pomoči, h kateri je domovina moralno in legalno zavezana, ampak se predvsem poteguje za priznanje svoje pomembnosti in iz nje izvirajoče individualnosti, potem pa ponuja svoj prispevek skupni rasti.

SPRAVA

Za miren razvoj življenja v Sloveniji je v političnem pluralizmu odprta možnost sprave med ljudmi. Pravimo med ljudmi, ker med idejami ne more biti sprave in miru. Zato za nas ni pomirjenja z zmoto in sistemom, naravnani pa smo k pomirjenju med ljudmi.

Pričakujemo le, da z nami ravnajo kot enakopravnimi državljani, ki v tujini spremljajo usodo Slovenije in jo po svojih močeh sooblikujejo.

Vemo, da vse škode ne bo mogoče nikdar popraviti. Vendar bo slovenska oblast morala v duhu stroge pravičnosti najti pravnih in gospodarskih sredstev, da oškoduje vse prizadete. Da se pokličejo na odgovor neposredni krivci revolucije in posameznih njenih zločinov.

Uravnavanje slovenske usode je zdaj v rokah različnih miselnih smeri in političnih grupacij. Vse označuje vsaj na zunaj iskanje novih poti za urejanje družbe in določanje mednarodnega položaja Slovenije. Prepričani smo, da bo pritegnitev politične emigracije učinkovala kot pravno dejanje tudi v osrednjem slovenskem prostoru.

Brez zunanje in notranje prizadevnosti ni trajnega miru. S prošnjami, da nam ne upadejo moči, se bomo obračali na božjo milost, ki nam jih dozdaj ni odrekala.

Daj Bog, da bi bilo tako zaradi zasluženja krvi, darovane za slovensko

pravico, in tudi po zasluženju naše zveste službe.

O DUHOVNI PODOBI SLOVENSTVA

V zgodovinskem trenutku, ki ga doživljamo, smo Slovenci poklicani, da izoblikujemo ne samo institucije, temveč tudi duhovo obličje, ki bo našo identiteto dokončno izpopolnilo.

Biti Slovenec, je danes nekaj novega za nas, a sokovi naših izročil se tudi danes pretakajo po našem organizmu in mu dajejo življenjsko moč.

V evropskem miselnem sestavu z vsemi raznolikostmi smo tudi mi zoreli ob vrednotah, ki so bile skupne, a katerimi smo tudi mi vtisnili svoj posebnostni pečat. Ta pečat se kaže v evropskem mozaiku, ki je postal oz. postaja šele z našo duhovno in politično navzočnostjo polnopraven in polnovreden subjekt.

Vrednote univerzalnega slovenstva, sklance z duhom slovenskega javnopravnega izročila, potrjene z izkušnjami slovenskega narodnega preporoda in zato v soglasju s čustvovanjem slovenskega človeka, so v samem jedru naše biti in samo v njih je iskati vzrok moči našega vzpona.

V kulturi, v najširšem in najglobljem pomenu besede, so stvari slovenskega kulturnega duha že davno dosegle raven, ki nas vzporeja z dovršenimi svetovnimi dosežki. Če stvaritve kdaj in ponekod niso prišle še bolj do izraza, je bilo zgolj zato, ker nam pomanjkanje zunanje politične navzočnosti in notranje samosvojesti ni nudilo potrebnega obeležja za dokončno izklesanje svojega obličja.

Danes te pomanjkljivosti iz preteklosti bledijo in stopamo zrelo na pot odgovornosti ter klešemo svoj nacionalni lik, ki se bo v doseženem in stopnjujočem se ozračju izoblikoval v dovršeno podobo.

Vse vrednote, ki o nam v teku težkih stoletij krepile duha, danes ponovno rešujemo izza 45-letne uradne pozabe in jih oznanjamo kot edini porok prihodnosti. V njih Slovenci vidimo znamenje in vzrok našega tisočpetstoletnega obstoja, istočasno pa tudi jamstvo za pot, ki je pred nami.

Zato se pa tudi imamo za dediče in nadaljevalce vseh tistih, ki so za obrambo teh vrednot žrtvovali sami sebe. Njihov zgled nam kaže smer, njihova žrtev nam krepi moči in ustvarjalno voljo.

Posebno ob prelomnih dneh čutimo, kako globoko je v nas zakoreninjeno ime vseh tistih, ki so hoteli od slovenskega naroda odvrniti nesrečo in mu zagotoviti življenje v svobodi in duhovni prostosti. Tesno smo z njimi združeni v eno duhovno skupnost, v kateri je vez darovana žrtev in up na svetlejšo prihodnost.



Otvoritev SSK; prof. Tine Vivod kot predsednik otvoritvenega zasedanja med Spomenko Hribar, predsednikom RS Milanom Kučanom in članoma predsedstva Ivanom Omanom in dr. Dušanom Plutom.

Reportaža: SLOVENEK, 18. julija 1991

NOVA SLOVENSKA DUHOVNOST

Pogovor s prof. Tinom Vivodom

V Zedinjeni Sloveniji povezana društva ne zahajajo samo člani politične emigracije, temveč so odprta tudi Argentinca, predvsem pa Slovencem in njihovim potomcem iz prejšnjih obdobjih naseljevanja. Kako načrtujete skupno delovanje Slovencev v Argentini brez nekdanje delitve med „staronaseljence“ in „novonaseljence“?

Zedinjena Slovenija in Medorganizacijski svet, ki ga sestavlja 29 organizacij, ima strukturo in organizacijsko moč. Predvojni emigranti so zaradi vmešavanja v argentinsko politiko izgubili to organizacijsko strukturo in vlada jim je prepovedala delovanje organizacije Union Eslava, ker je neposredno podpirala argentinsko komunistično partijo. To je pomenilo vmešavanje v notranje argentinske politične zadeve. Predvojna emigracija nima več strukture. Mora jo ponovno ustvariti in pri tem sodelujemo tudi člani poveljne emigracije.

Oktober lani je bila zaradi morebitne osamosvojitve in plebiscita v Sloveniji na pobudo ZS in Slovenskega katoliškega akademskega starešinstva ustanovljena posebna komisija. Njen predsednik sem bil jaz in kmalu je naredila prve korake v skupnem delovanju. Delo nas je povežalo, spoznali smo se, odkrili razlike, poiskali skupni imenovalec in končno našli začetno pot.

Kakšno stališče ste zavzeli člani argentinske konference za SSK?

Čeprav so bile priprave za ustanovitev SSK brez širokih javnih razprav, smo Slovenci v Argentini iz obeh emigracij sprejeli temeljno zamisel in ponudili pripravljenost za sodelovanje.

Po naši zamisli naj bi bil SSK skupni forum za oblikovanje vrhovne orientacije slovenstva in za neformalno koordinacijo vseslovenske akcije.

Kako po uspešnem delovanju slovenske politične emigracije v zadnjih 45 letih načrtujete delo v prihodnje?

Vprašanje je sicer široko. Lahko ga razdelimo na troje. Prvič: nova situacija v Sloveniji zahteva odgovor vseh Slovencev in temu izzivu se nihče ne more izogniti. Vse bo drugače. Drugič: Argentina postaja priznan od slovenstva v svetu, kar do sedaj ni bil. S tem je bilo storjeno veliko škode in zamujene so bile številne priložnosti, nekatere nepopravljene. Tretjič: samostojna država in združene slovenske sile v Argentini bodo našle pot, po kateri lahko ena in druge sodelujeta na vseh področjih, ki so bistvenega pomena za ohranitev Slovencev po svetu in ponudba pomoči matični domovini.

Če je bilo bistvo delovanja SPE v preteklih 45 letih pričevanje medvojnih in vojnih krivic ter potreba po demokratizaciji in pluralizaciji slovenskega prostora, v čem vidite podlago za naslednje obdobje?

Podlaga za prihodnost mora biti še bolj svobodno celotno delovanje doma in v tujini. Za vse probleme, ki bodo iz tega nastali in ki bodo vabili k avtoritarnim rešitvam, je zopet odgovor — še več svobode in demokratskega življenja.

Kako pa boste zagotovili nadaljnji obstoj organizirane skupnosti?

Kot izhodiščno točko, da smo vsi Slovenci in da nas Slovenija in slovenstvo izzivata kot motiv vsakdanjega življenja, bi

omenil naslednje: Do sedaj nam domovina ni nudila pomoči, ampak smo si morali sami pomagati. Zdaj bo izmenjavanje učnih moči, medsebojnih obiskov na področju šolstva, poprava krivic na različnih ravneh in koordinirano sodelovanje lažje in omogočeno. Tudi uradno bomo obstajali. Povezava na trgovskem področju bo z ustanovitvijo profesionalnih in obrtniških zbornic omogočila življenje in rast enih in drugih. Zaželeno ustanovitev dvojezične šole, diplomskih priznanj in morebitne podružnice slovenskih univerz v Argentini ter sezonsko dopolnjevanje kulturnega in družbenega življenja, bo pomemben faktor. Z ustanovitvijo predstavništva po vseh deželah bo slovenstvo zorelo in Slovenci bodo imeli v svojih konzulatih ali veleposlaništvih prijatelje, ne pa nasprotnike kot do sedaj. Na žalost so to dejstva, ki jim moram omeniti, če želimo sprejeti resnico o dosedanji vlogi jugoslovanskih predstavništva po svetu. Vse to povezano z možnostjo, da se vsak posameznik vrne domov ali v domovino in da mu domovina da pozitiven odgovor na to, kar je sam ali so starši izgubili, bo na vseh področjih spodbudilo slovenskega kreativnega duha. Ta bo po dolgih letih spet prišel na površje, kajti trudil se bo zase in za svojo Slovenijo. Organizirana skupnost bo imela še večjo vlogo kot doslej.

Pred nekaj dnevi sta v intervjuju za Slovenca govorila predstavnika Slovenske izseljenske matice (SIM). Dr. Jurak se je spraševal, ali je taka poštenost tudi na drugi strani?

O spravnem duhu SIM raje ne bi govoril. Povedal bi nekatera dejstva, ki označujejo to organizacijo. Za SIM emigracija ni eksistirala. Sklicevati se na medsebojno povezavo prek posameznikov in ne prek obstoječih struktur, pomeni novo zvijačo zelo dvomljivega kalibra. Vsi tisti, ki so bili povabljeni k sodelovanju v „novem odboru“ so odkrili, da je novega zelo malo in da se pod morebitno spremembo pravilnika skriva isto članstvo, isto vodstvo in isti duh. Navsezadnje mora organizacija, ki dobiva dve tretjini svojega proračuna od slovenskega naroda, v svoji strukturi pokazati pluralistično, demokratično in čisto delovanje. Ne sme biti zaprt krog, razpisati mora možnosti za včlanjenje vseh, predvsem pa odgovarjati potrebam, ki jih imajo Slovenci po svetu. Te naj bi bile razvrščene po pomembnosti, razvejanosti in delu vsake emigrantske skupnosti. Nima pa SIM moralne avtoritete, da bi sodila o stvari. Sprava vsebuje dejstva in ne deklaracije.

Zedinjena Slovenija je bila vedno tesno povezana s političnim delovanjem emigracije. Dejstvo je, da je Slovenski narodni odbor (SNO) izjavil, da so se njegovi cilji izpolnili. Kako bo v prihodnje?

Ker Zedinjena Slovenija (ZS) in Medorganizacijski svet predstavljata Slovence poveljne emigracije, je bila nujna posledica politična opredelitev in strnjeno sodelovanje med strankami SNO in ZS. Demokracija in pluralizem pa prinašata možnosti, da se politično delovanje nadaljuje v drugih oblikah in zdi se mi, da bo demokratična Slovenija nudila možnosti in priložnosti, da se bo tudi v emigraciji odigravalo politično življenje.

Kako doživljaš Slovenijo, potem, ko si kot otrok odšel z družino za očetom v Argentino?

Dostikrat je treba nekaj izgubiti, da tisto potem cenimo. Domovino morda zaradi tega čutim močneje, ker slovensko življenje v meni ni rutina. Vsaka beseda, stik z naravo, pogovor s prijatelji, sošolci in domačimi mi povzroča globoke občutke pripadnosti narodu in zemlji. Kot emigranti lahko pomagamo pri ponovnem ovrednotenju domovinstva, ki ga je prejšnji režim na vsak način poskušal odtujiti od slovenske duše. Zato lahko morda govorimo o novi slovenski duhovnosti.

Bil si tukaj med vojno in spremljal dogodke iz Ljubljane ter poročal argentinski javnosti o agresiji.

Po predčasnem končanem zborovanju Svetovnega slovenskega kongresa me je neko jutro klical radijski poročevalec dr. Castro z radia El Mundo iz Buenos Airesa. Spraševal me je o razmerah v Sloveniji in o tem, ali lahko računam na moje poročanje. Tako sem prišel sicer kot nepoklicni časnikiar v redno poročevalsko vlogo še pri drugih radijskih postajah: Del Plata, Mitre, Continental, Rivadavia, América, Horizonte in La Red, pri televizijskih kanalih 13 in 7, pri agenciji Telam ter pri časopisu Clarín, ki je na moj nasvet poslal sem časnikiarko Fabiano Fondevila. V sedmih dneh sem imel tako rekoč 37 poročil neposrednega prenosa, ki so obsegala od sedem do devetnajst minut. S tem smo v Argentini zelo široko pokrivali dogajanje v Sloveniji. Pri tem mi je zelo pomagalo razumevanje uslužbencev PTT.

Ali je jugoslovansko veleposlaništvo v Buenos Airesu res dalo 10.000 ameriških

dolarjev televizijskemu kanalu, da ne bi objavljala poročila o Slovencih, in je celo predstavnik pomembne države ukrepal proti obveščanju argentinske javnosti o manifestacijah Slovencev v Argentini?

Takega delovanja veleposlaništva ne bi mogel potrditi. Vesti so bile zelo različne, a dejstvo, da sem imel velikokrat pretrgano telefonsko zvezo in da so imeli pri organizacijskih dejavnosti v Buenos Airesu težave s filmskimi trakovi, to le potrjuje.

Na vsak način je bilo dokazano, kako pomembno je poročanje iz mesta dogodkov brez cenzure in da vse protiinformacije, ki jih je agencija Tanjug pošiljala v Buenos Aires, končno le niso dosegla svojega cilja. Kajti danes je argentinska javnost po zaslugi organizirane slovenske skupnosti na tekočem z dogodki v Sloveniji. Morda ne bi bilo napak svetovati oblastem, da bi RTV Slovenija oddajala svoja poročila vsak dan na kratkih valovih za ves svet, tako kot sedaj oddaja samo za Evropo.

Kako je potekalo življenje Slovencev v Argentini v času vojne?

Tudi sedaj se je pokazala učinkovitost organizirane skupnosti. Ekipe, ki so bile pripravljene že 23. decembra ob plebiscitu, so odlično delovale. Poslana so bila pisma vsem guvernerjem, senatorjem in poslancem, vsem važnim osebnostim v Argentini, med drugimi tudi Ernestu Sabatu. Ekipe za stike z drugimi narodnostmi je zelo učinkovito ukrepala, tako da se je manifestacija na Majskem trgu 30. junija spremenila v jasen dokaz slovenske aktivnosti in javnemu mnenju predstavila pravo sliko. Tako obseznemu delu posameznik ne bi bil kos. Predsednik države dr. Menem je osebno prejel celovito pisno poročilo, ki mu ga je poslala naša skupnost, in prepričan sem, da bo Argentina naredila vse, kar je v njenih okoliščinah mogoče, da bo priznala Slovenijo.

(Pogovarjal se je Andrej Rot)

Dokumenti SSK, sprejeti na pobudo delegacije iz Argentine

O IZSELJENSTVU

V zadnjih zgodovinskih dobah je slovenski narod doživljal pogosto razhajanje svojih udov po svetu. Nekateri so odhajali iz naravnega teženja po spoznavanju in doseganju novega in boljšega, drugi, ker jim je bila domačija preskromna ali ker so jo hoteli reševati iz stisk. Spet drugi so zapuščali domačo zemljo, ker so bili na njej narodno tlačeni. V zadnji dobi so se izseljevali taki, ki jim uradna domovina ni hotela biti prijazna. Vsem, ki v svetu nosijo slovensko ime, ohranjajo narodno zavest in jo prenašajo na nove rodove, zagotavlja Svetovni slovenski kongres spoštovanje in priznanje slovenske domovine. Obenem jim izpoveduje, da jih domovina nima za celice narodnega telesa, ki se izgubljajo, ampak da jim priznava dejaven pomen za razraščanje slovenstva v svetovne razsežnosti. Kot take jih tudi prišteva med upravičene, da se odločujoče udeležujejo pri razvijanju slovenskega javnega življenja.

O POLITIČNI EMIGRACIJI

Slovenci, ki so ob koncu vojne in revolucije odšli iz domovine, ker niso hoteli sprejeti totalitarne novega reda, so kot politična emigracija v tujini

vredno predstavljali tisti veliki del slovenskega ljudstva, ki je doma za vso dobo do lani izgubil možnost, da se politično in idejno javno izrazi. To zdomstvo je v svetu zvesto ohranjalo domovinski čut v vseh generacijah in gojilo duhovne in miselne vrednote, ki predstavljajo notranjo vsebino slovenstva. Obenem je z ustvarjanjem kulturnih dobrin znatno obogatilo slovensko duhovno zakladnico. Ta del slovenskega sveta, ki je bil prej prezrt in zaničevan, je zdaj vedno bolj priznan in upoštevan. Svetovni slovenski kongres mu izreka javno priznanje in zahvalo, za prihodnost pa mu priznava tudi samolastnost v skupnem prizadevanju za razvoj narodnega življenja.

O DOMOBRANCIH

V skrbi za pomiritev v slovenski družbi in spravo v narodnem občestvu, upoštevajoč nujnost, da mora biti vsem Slovincem vrnjena domovina z vsemi pravicami in častmi, Svetovni slovenski kongres verjame, da so slovenski domobranci izhajali iz domoljubnih nagibov, kolikor so se po vesti upirali revoluciji, ki je predstavljala prevrat temeljnih osebnih in družbenih vrednot. Verjame, da sta bila njihov nagib in namen legitimna in je torej oznaka narodnega izdajstva krivična.

